

XXIII.

Til den indbyrdes Undervisnings Historie.

Foran, S. 397, er meddelt et kuriøst Brev fra en Skolelærer Zeitz i Dyrlov til hans Sognepræst. Fra samme kantede Personlighed skriver sig efterfølgende ejendommelige Remonstration mod den indbyrdes Undervisning, meddelt os af Sognepræst S. Nielsen fra Baarse Præstekalds Arkiv ¹⁾).

¹⁾ Brevet meddeles efter en god samtidig Kopi, angaaende hvilken Pastor S. Nielsen bemærker, at den er skreven af Jomfru Vilhel-

Underdanig Promemoria!

Da Hans Højærværdighed Hr. Amtsprovst Krog sidst visiterede Dyrlov Skole, behagede Han at anmode mig Anvendelsen af den Lancasterske Methode, med Tilføjning af, at det vilde være rigtigst frivillig at indføre den, inden en forventende Allernaadigst Befaling paalagde det. Om nu denne Methode virkelig er muelig at udøve paa, eller gavnlig for Landet, er ganske uden for min Competens at bedømme; men da den paa Grund af de store Fremskridt i Kundskaber, man deraf forventer, vil paadrage Lærerne forøgede Byrder, forøget Misfornøjelse blandt Almuen og Bebrejdelser, fordi Børnene nu skulle forpligtes til at forrette den salarerede Lærers Partes, og den ellers Allernaadigst bevilgede Bistand af Børnene i Markforretninger maae naturligviis af sig selv bortfalde, allene for at opretholde Methoden i sin Reenhed, da enhver Lærer, naar han ellers er det, han bør være, — nemlig Mand af Ære — vil ved Examiner og Visitatser højst ugjerne paadrage sig krænkende Bebrejdelser, blot fordi han ved Methoden ikke har kundet omskabe Blyehjernen til Genie, eller ved de største Anstrængelser kundet gjøre Umueligheder muelige; da Ære og Levebrød ere kjære, men begges Tab lettelig kunde vorde en Følge af Foranførte, saa giver jeg mig dog herved den underdanige Frihed at erklære den respective Skolecommission for Beldringe Sogn min Beredvillighed til at indføre den Lancasterske Methode i Dyrlov Skole, fornemmelig paa Grund af den Erkjendtlighed jeg skylder min Høje Foresatte og Velynder, Hans Højærværdighed Hr. Amtspr. Krog, dog med den Betingelse, at efterstaaende paa den Lancasterske Methode grundede Fordringer vorde mig bevilgede. Skulde, som jeg af min Høje Foresattes Godhed ikke kan forvente, disse velgrundede Fordringer mig nægtes, men Methoden dog befalet indført, giver jeg mig den underdanige Frihed at erklære min respective Skolecommission, at jeg i saa Fald anseer mig sat i

mine Hensemänn, Prästen H's Datter i Baarse, hvis Haand oftare ses i Kirkebogen og Liber daticus.

den ubehagelige Nødvendighed at indsende underdanige Forestillinger, saavel til den Høje Amts Skoledirection, som og til det Høje Kongelige Danske Cancellie, i hvilke jeg for Fremtiden underdanigst vil frasige mig Ansvar for mit Embeds Førelse. De ovenmeldte Paastande ere følgende:

1) En uafbrudt Skolegang, da jeg ellers ikke kan indsee Methodens Anvendelighed, naar saavel Hjelperen som Bihjelperne udeblive, hvilket, som før vist, vil skee; men Følgen deraf vorde en stor Forvirring.

2) I Normalskolen undervises Drengene af Lærere, men Piger af Lærerinder. Paa Landet byder Nødvendigheden at ansætte Hjelpere og Hjælperinder, Bihjelpere og Bihjælperinder.

3) Normalskolen er i Kjøbenhavn, og der have Børn, saavel som i Kjøbstæderne, intet andet at bestille, end at søge Skolen. Paa Landet gives derimod Markforretninger, Hoveri og Vejarbejde, hvortil Børnene desværre altfor ofte af Nødvendighed maa bruges. Efter Metoden maae § 11 og 12 i Skoleforordningen af 29de Juli 1814 bortfalde.

4) Det hele Apparat og samtlige Requisita maae jeg underdanigst udbede mig i fuldkommen og brugbar Stand, paa Grund af, at jeg ikke har lært hverken Bogbinder- eller Snedker-Haandværkerne, ligesom og Skolestuens Locale maae gives Indretning, der, med nogle Modificationer, erholder en Lighed med Skolerne i Skibbinge og Allerslöv, hvilket af mig kan vorde bedre udviklet, dersom det maatte behage den respective Skolecommission at bære mig med sin Nær-værelse; thi kan og skal Metoden gavne, saa maa den udføres i sin oprindelige Reenhed, og alle Surrogater eller Substitutioner undgaaes, da alle Tiders Erfarenhed har viist, at de snarere skade end gavne.

5) At Straffe desværre ere nødvendige, dersom den behørigke Orden og Taushed skal vorde erholdt, er af sig selv indlysende, hvorfore og Forordningens § 17 i Instruxen for Lærerne vel angiver de tilladelige, men tillige forbyder de ærekrænkende. Metoden angiver 2 Arter, nemlig et — Ærefølelsen snarere dræbende end oplivende, Knælen, og

for de større — kun en Irettesættelse af den forsamlede Commission. Jeg giver mig den Frihed at udbede mig dette Paradoxes Opløsning, da jeg tilstaaer her at have fundet Grændsen for mit Begreb.

Dyrlev den 12te Maj 1823.

underdanigst
Zeit.

Til
Den respective Skolecommission
for Beldringe Sogn.
